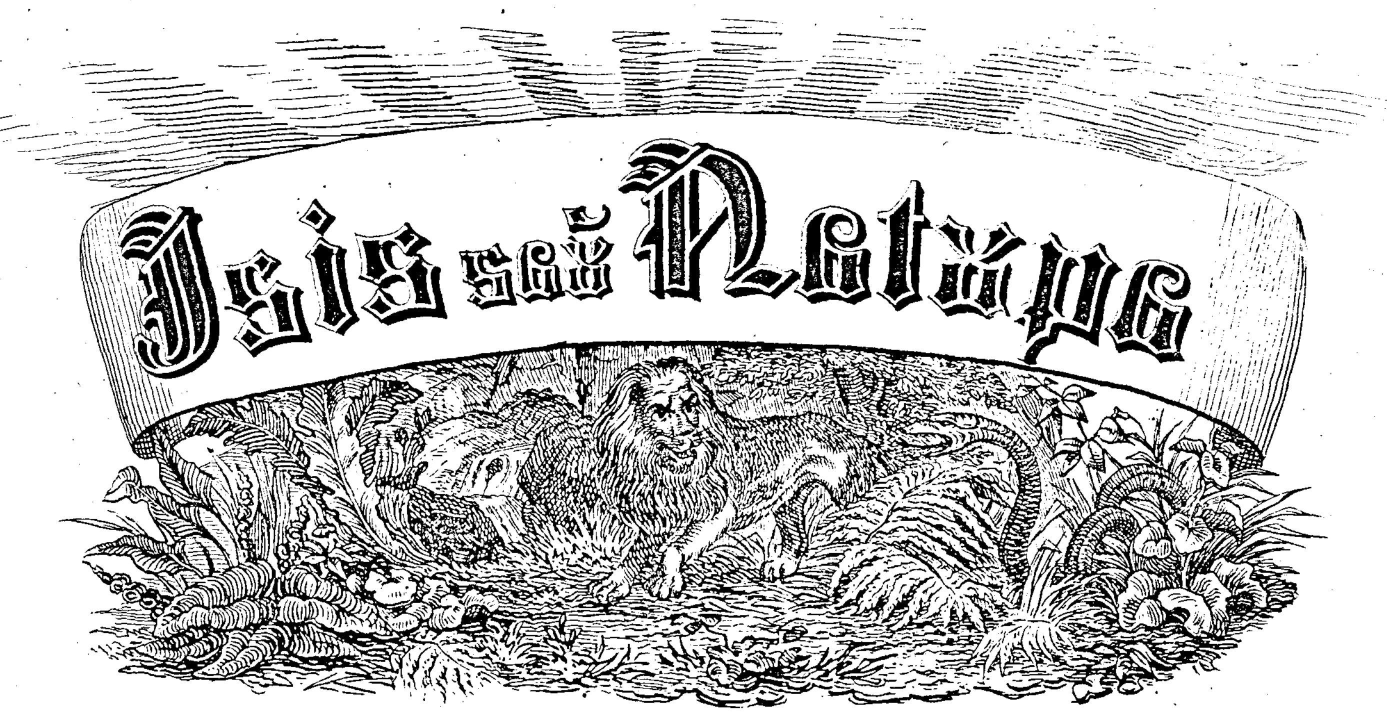

JURNAL

ПЕNTPȢ PESПÎNDIPEA ШТІІNЦЕЛОР NATȢPAЛЕ ШІ ESAKTE,

în toate кlaseлe.

Pediџeatȣ

de

Пpofesop Doktop Iȣлiȣ Бapaш.

№ 31.	(Anȣл întiiȣ)	Бȣкȣpeшtĭ.	Aȣгȣstȣ 15, 1856.

O ВІZІТЪ ÎN ГРЪDINA ZOOЛОЏIКЪ ÎN ЛОNDONȢ.

„Jardin des Plantes“ ла Пapisȣ este admipaвiлъ de fpȣmosȣ, este ȣnȣ opaшȣ întpeгȣ кȣ гpъdinĭ вotaniче imense, кȣ fлopъpiĭ, menaџepiĭ, кȣ пaлatȣpĭ, кȣ mȣzee, кȣ шкoлĭ шi кȣ pestaȣpante, шi toate aчestea sîntȣ konsakpate пentpȣ oamenĭ кape вop sъ se oкȣпe кȣ stȣdiȣлȣ natȣpeĭ. Гpъdina Zooлoџiкъ ла Лondonȣ, de шi нȣ konpinde atîtea вapietъџĭ ка шi чea din Пapisȣ, însъ în feлȣлȣ eĭ este staвiлimentȣлȣ чeлȣ maĭ pemapkaвiлȣ шi чeлȣ maĭ instpȣktiвȣ чe esistъ пe пъmînt. Întokmaĭ пpeкȣm Лondon este кaпitaлa чea maĭ џigantiкъ din toate кaпitaлeлe, aшa шi menaџepiiлe din гpъdina Zooлoџiкъ a aчesteĭ кaпitaлe, sîntȣ чeлe maĭ џigantiчe чe aȣ fъкȣtȣ oamenĭ пînъ aкȣmȣ.

O пpeȣmвлape în aчeste гpъdinĭ пe вa konfipma пeгpeшitȣ aчeea чe amȣ zisȣ.

Sъ пe ȣitъmȣ maĭ nainte ла feapeлe sълвatiче чeлe mapĭ шi sînџepoase, ла лeĭ, tiгpi, лeoпapzĭ шi Pumas (лeĭ de Amepiкa) чe se aflъ пe tepase fъкȣte пe seama лopȣ кȣ skoпȣ, кa aчeшtĭ konвiвĭ stpeinĭ în Eȣpoпa, sъ se poatъ плimвa, вapa în sпaџiȣpĭ mapĭ кa пe kîmпȣ în stapea лopȣ de sълвъtъчie шi iapna sъ pъ-

mie акоперіцї sȣб кортȣрї de рогожінї шi de алте лȣкрȣрї каре цінȣ калдȣ. Ла întîia ведере не înкредінцъмȣ къ ачесте animaле sîntȣ foapte мълцȣміте de поziціа лорȣ soчіалъ în mizлокȣлȣ ȣнеї капітале de доъ milioane de oamenї, din каре нȣ поате съ мънînче нічї ȣнȣ омȣ; întр'адевърȣ, de че аȣ tpeбȣінцъ de карне de омȣ? кîndȣ пріimeskȣ în toate zilele dineȣрї регȣлате de челе маї грасе biftekȣрї de карне de вакъ шi de oae, o mîнкаре негрешітȣ мȣлтȣ маї бȣнъ de кîtȣ карнеа крȣdъ de oї slaбе шi de воіажорї înкъ маї slaбї шi ȣскаці каре s'аȣ рътъчітȣ în desepte, natpia ачесторȣ animaле sînџероase de маї nainte. De ачееа în гръdina Zooлоџікъ, леі, tigpi шi леопарzi sîntȣ foapte грашї în кîtȣ пелеа лорȣ stpълȣчеште de гръsime.

În tepasa чеа dintîiȣ гъsimȣ o sчeнъ foapte intepesantъ. Аколо este o famiлie de леї, adікъ ȣнȣ леȣ кȣ soціa sa, în mizлокȣлȣ кърȣіа шade лініштітȣ ȣнȣ кîine mititeлȣ каре a креskȣtȣ кȣ dînшiї din tinepeцe. De шi кîiніле ачеsta аbia пentpȣ ȣнȣ dежȣнȣ арȣ fi de ажȣнsȣ пentpȣ леȣ кȣ soціa sa, кȣ toate ачестea, еї нȣ'ї факȣ nimікȣ, чі din контра îлȣ mîнгîe шi se жокȣ кȣ dînsȣ. Ба кîiнеле îndръzнeцȣ кîndȣ se simte чева ofansatȣ, îndatъ sape пе пasȣлȣ леȣлȣї saȣ a леоaічеї шi se apatъ къ este шi елȣ чева. Bestitȣлȣ фабȣлістȣ Lafontaine, dакъ арȣ fi възȣtȣ ачestea, арȣ fi zisȣ: „Аша este шi întpe oamenї." Dакъ ȣнȣ „леȣ sȣвеpанȣ" ape ȣнȣ „кîine" în soчіetatea лȣї, atȣнчї челȣ dȣпе ȣрмъ devine foapte îndръzнeцȣ."

Ачеastъ перекe de леї a пъsкȣtȣ шi a креskȣtȣ кіарȣ în гръdinъ dintp'o леоaікъ adȣsъ de ла Капȣ de Бȣна-Sпеpанцъ; леȣлȣ ape o коамъ fpȣmoasъ каре 'лȣ deosibeшte de челȣ din India opientaлъ. În вîрfȣлȣ коаdеї ape o ȣмfлътȣръ ка ȣнȣ feлȣ de копітъ tape. Aічї pezide пȣterea леȣлȣї, къчї кȣ ачесте apme este în stape a omopî кіарȣ ȣнȣ боȣ кîndȣ îлȣ ловеште кȣ коada. Локȣitopії din Afpіка, zікȣ воіажорії, îшї imaџінъ къ în копіta de пе вîрfȣлȣ коаdеї леȣлȣї, pezide ȣнȣ demонȣ каре нȣ лasъ пе animaлȣ de кîtȣ în mінȣtȣлȣ морцiї sale.

O întпрежȣраре кȣріоasъ este къ dintp'o 100 de animaле sълбatiче каре paskȣ în гръdina Zooлоџікъ de Лondonȣ, 50 аȣ черȣлȣ гȣрії кръпатȣ în doъ, în кîtȣ нȣ potȣ съ sȣгъ шi se пръпъdeskȣ.

Пе партеа опȣsъ a tepaseї se afлъ o колекціȣне de леопарzї, Hyenae шi maї кȣ seaмъ o adȣнаре foapte intepesantъ de feлȣрimї de ȣршї; de ла ȣрsȣлȣ пȣmitȣ ȣрsȣлȣ soapeлȣї, каpe este în stape a голі пе fȣрішȣ ȣнȣ stȣпȣ de miepe аша de біне ка шi fȣрії чеї bestiцї din Лondonȣ, каре голеskȣ ȣнȣ поzȣнарȣ компlектȣ fъръ ка омȣлȣ съ simцъ чева, пînъ ла ȣрsȣлȣ din Pȣsia, каре este animaлȣлȣ челȣ mape каре s'a възȣtȣ пînъ акȣмȣ întp'o menaџеріе. Кîndȣ ачестȣ animaлȣ monstpȣosȣ epa maї nainte în гръdina de Hull (totȣ în Англia), a mîнкаtȣ чінчї катараzї аї съї, ȣршї чева маї мічї! Лîнгъ dînsȣлȣ обsервътȣ ȣршї албї saȣ поларї, кȣ fisionomia лорȣ партікȣларъ, кȣ коаsteле askȣцite ка съ поатъ înota în mape шi кȣ тълпіле пічоареlорȣ лорȣ акоперіte кȣ перї ка съ нȣ алȣнече ȣмблîndȣ пе гіацъ. De ȣнъ-zi a îndpъsnitȣ ȣнȣ ȣрsȣ поларȣ шi a sъpitȣ neste челȣла лȣї (коліба, каре epa atȣнчї deskisъ în sȣsȣ) шi a eшitȣ în гръdinъ, însъ леsne 'л-a шi бъгаtȣ înапоï în înкisoape 'ї. De atȣнчї toate челȣлеле feapeлорȣ sълбatiче sîntȣ îngръdite шi în партеа d'asȣпра. Ла ачеastъ чіркоmstанцъ s'a обsерватȣ din нȣоȣ къ кіарȣ animaлȣлȣ челȣ маї sълбatікȣ кîndȣ a fostȣ o datъ în înкisoape, леsне съ лasъ a se пpinde шi înкіde.

Ка съ аїбъ чіне-ва o idee, кîtȣ de kostisitopȣ este цінереа animaлелорȣ în ачеаstъ гръdinъ, съ штіе къ нȣмаї „familia пisічілорȣ" (adікъ леї, леопарzї, tigpi, Pumas шi ч. л. t.) аȣ mîнкаtȣ în анȣлȣ tpекȣtȣ карне de вакъ, de oaie шi de каї пентрȣ 1367 fȣнцї stepлінџї (2700 галбенї апроапе!) Aічї нȣ sîntȣ копріnse келтȣіала пентрȣ пеште, шерпї, броаште шi алте лігіоане каре s'a кȣмпъраtȣ пentpȣ mîнкареа челорȣ-л-алте mamifepe sînџероase шi a пасеpілорȣ ръпitoape че se afлъ аколо în гръdinъ. Deosebite мъчелърії пе seama лорȣ se afлъ în вечінъtatea гръdінеї. Апої ȣнеле dintp'ачесте animaле нȣ мънînкȣ карнеа крȣdъ, чі feaptъ saȣ fpіntъ; toate пріimeskȣ o datъ пе zi ла o оръ регȣлаtъ dineȣлȣ лорȣ. Eatъ кȣ че

грiжъ шi deлiкатеце animaлеле sînтȣ къȣtate în ачеstȣ stабiлimentȣ.

Ачеste animaлe sînтȣ аша de обiчnȣite ла о mînкаре бȣнъ, în кîtȣ о datъ întîmпlîndȣse, spre черкаре, съ ле dea кîte-ва ziле maĭ пȣцinъ порцie de кîтȣ чеа обiчnȣitъ, atȣnчĭ о леопардъ шi ȣнȣ Pumas аȣ mîнкатȣ пе камараziĭ лорȣ.

Dар съ не ȣiтъmȣ акȣmȣ ла челȣла de пеste dрȣmȣ, konsакратъ пentрȣ резidenца „реџелȣĭ din аерȣ" adiкъ пentрȣ вȣлтȣрȣ. În ачеаstъ парте а гръdiniĭ гъsimȣ о колекцiȣне foapte богатъ în мȣлте sпеце de вȣлтȣрĭ (aquilla), шоĭmĭ (falco), плешȣвĭ (vultur) шi Condore. Întpe dînsеле se гъсеште шi animaлȣлȣ каре ера челȣ dintîiȣ че а локȣitȣ гръdina ачеаsta. Ачеsta este ȣнȣ плешȣвȣ foapte mape каре л'а adȣsȣ аколо înainte de 25 anĭ хiрȣргȣлȣ Brooks. Dар în anȣлȣ ачеsta аȣ adȣsȣ аколо шi ȣнȣ плешȣвȣ каре 'лȣ аȣ прiнсȣ лiнгъ Sebastonолȣ кîndȣ елȣ s'а пре-ȣмблатȣ întpe kadaвере omeneштĭ sпре а se înгръша de карне de omȣ, mînкареа sa чеа maĭ префератъ. Възîndȣ чine-ва ачеstȣ плешȣвȣ вiindȣ dintр'ȣнȣ локȣ аша de sînцеросȣ шi de ремаркабiлȣ, шi stîndȣ акȣmȣ în гръdina de Лондоnȣ пе ȣнȣ локȣ iзолатȣ, nemiшкатȣ, ка ȣнȣ monȣmentȣ de пеатръ, înконжȣратȣ de miĭ de oamenĭ каре se ȣiтȣ ла dînsȣлȣ dрentȣ кȣрiositate, че sȣжетȣ d'о meditaцiȣне профȣndъ, фiлоsofiкъ!

Ла toate animaлеле сълбатiче шi maĭ кȣ sеамъ ла пасерiле ръпitoape este foapte intересantȣ а веdea кȣmȣ kaптiвitatea (робia) ле-а skimбатȣ кȣ totȣлȣ карактерȣлȣ лорȣ de maĭ nainte. Ачеste animaлe se афлȣ акȣmȣ мȣлте adȣnate ла ȣнȣ локȣ ка maĭ nainte кîndȣ аȣ fostȣ лiбере în кîmпiiле сълбатiче saȣ întpe Алпĭ џiganтiчĭ; însъ че diферinцъ! Ȣnde гъsimȣ акȣmȣ ла dînsеле ȣнȣ semnȣ de вр'о пасiȣне вie, de simпатie saȣ de antiпатie? Nimenĭ nȣ штie акȣmȣ de вечinȣлȣ съȣ; о апатie комплетъ domneште întpe ачеste animaлe kaптiве ка шi întpe oamenĭ kaптiвĭ, каре аȣ пердȣтȣ лiбертatea лорȣ. Toate dоринцеле animaлелорȣ se кончентрȣ ла ора mînкърiĭ. Апоĭ че diферinце în mînкаре! În локȣ къ maĭ nainte вȣлтȣрȣлȣ de mape кȣ арiпiле sале џiganтiче плапа ка ȣнȣ ȣраганȣ пеste sпацiȣрiле очеанȣлȣĭ, погорîndȣse кȣ iȣцеала ȣнеĭ съцеte арȣнкатъ dintр'о înълцime fабȣлоasъ а аерȣлȣĭ, neste пештĭ saȣ пасерĭ maĭ пачiфiче каре se плiмба пе mape, лȣntîndȣse кȣ dînsеле кȣ о енерџie шi о înцелепчiȣне admiрабiлъ; ȣnde ziкȣ, аȣ ръmasȣ акȣmȣ вр'о ȣрmъ de ачеste кȣалiтъцĭ прецioase, пе кîndȣ înaintea noastръ веdemȣ о masъ înертъ de карne, каре nȣ se miшкъ de кîтȣ nȣmaĭ о datъ пе zi а înџiцi о masъ de карne moapтъ, пе каре oamenii о пȣне înaintea ачеstȣĭ склавȣ mizерабiлȣ! Întр'adeвъръ о ѕченъ плinъ de simцiре de жале шi de mizерiкоrdie! Къчĭ орĭ че пȣтере шi енерџie пердȣтъ în natȣръ, esȣitъ în noĭ simцimentȣлȣ компътimiреĭ!

О mape актракцiȣне eѕерчitъ asȣпра прiвiторiлорȣ, палатȣлȣ maĭmȣцелорȣ. Întр'adeвъръ, omȣлȣ челȣ maĭ sерiosȣ nȣ поate съ se цie d'а nȣ рîde кîndȣ se афлъ în презinца ачеstорȣ fiinце бiзаре каре sînтȣ, ка съ zічеmȣ аша, о карiкатȣръ а fiinцеĭ omeneштĭ. D. Rogers ziче кȣ dрентȣ кȣвîнтȣ: О вiзitъ ла maĭmȣцъ sеамънъ кȣ о вiзitъ каре ȣнȣ omȣ богатȣ шi d'о позiцiȣне înaлтъ, о fаче ла рȣdеле sале съраче. О обsервацiȣне foapte жȣstъ. Întр'adeвъръ maĭmȣцеле sînтȣ рȣdеле noastре, къчĭ преа мȣлтȣ sеамънъ кȣ noĭ, însъ sînтȣ рȣdе съраче ръmasе înдъръtniче, пе кîndȣ noĭ oamenii ne-amȣ sȣiтȣ în позiцiȣнеа чеа maĭ înaлтъ пе пъmîntȣ шi ne amȣ imбогъцiтȣ însȣшindȣне toatъ nосеsiȣнеа sa.

Чine веde întîiaшĭ-datъ maĭmȣце, i se пape къ toate se аsеамънъ în fisionomia лорȣ; аша ni se пape шi кîndȣ веdemȣ oamenĭ d'о naцiȣне кȣ totȣлȣ streinъ. Dар шi maĭmȣцеле аȣ fieшĭ-каре fisionomia лорȣ партiкȣларъ шi еsпресiвъ. Еатъ аколо о maĭmȣцъ maskȣлъ neagръ ка кърбȣniĭ, акоперitъ кȣ перĭ лȣнцĭ, кȣ о sпinаре ларгъ шi о fisionomie d'ȣнȣ asasinȣ. Nȣ преа dенарте de dînsa съ афле ȣнȣ алтȣ indeвidȣ кȣ fавориte (барбъ) гроаse шi sпрînчене марĭ, шi пар' къ е mîndрȣ de ачеste орnamente кȣ каре 'лȣ-а îmподобitȣ natȣра; ачеste fiinце de maĭmȣце adȣкȣ aminte шi de niште fiinце de oamenĭ плinĭ de вanitate, каре în toatъ вieаца лорȣ sînтȣ sервĭ fавориtелорȣ шi sпрînчелорȣ лорȣ. Еатъ аколо în колцȣ шi ȣнȣ алтȣ-felȣ de maĭmȣцъ кȣ ȣнȣ nasȣ лȣнгȣ, окiĭ пътрȣnzъторĭ

ші кȣ о fisionomie sepioasъ; seamъпъ преа мȣлtȣ ȣпȣĭ adвокаtȣ бъtrînȣ вiклеапȣ. Într'adeвърȣ fъкîndȣ чine-ла о вiziтъ ла маĭмȣце, врîndȣ neврîndȣ 'шĭ adȣче aminte teoria antiкъ de metempzixoze, adiкъ къ dȣпе moartea омȣлȣĭ fiinца sa se skimвъ într'ȣпȣ animaлȣ каре аре în рапорtȣлȣ караkterȣлȣĭ съȣ, о маре asemъпаре кȣ fostȣлȣ караkterȣ алȣ mortȣлȣĭ. Аша dар în презенца ачestор treĭ маĭмȣце, ȣпȣ школар алȣ лȣĭ Пitagora ва ziче къ аре înaintea лȣĭ: ȣпȣ fostȣ asasinȣ de Neaполi, ȣпȣ Dendi de Парisȣ ші ȣпȣ бъtrînȣ adвокаtȣ mішелȣ din Лondonȣ, кȣмȣ ĭĭ deskрie Botz-Dikens în романцеле sале класiче.

Este кȣрiosȣ a вedea, къ speцеле de маĭмȣце пȣmite Paviane ші Apis каре аȣ о кondȣitъ foarte skîrвoasъ ші мȣрdаръ кiарȣ ші în презенца oamenilорȣ, къ ачeste маĭмȣце menрisate de oamenĭ, sîntȣ ші ronite de чеде-лалте маĭмȣце каре пȣ potȣ съ ле sȣfере. De ачеea кîndȣ гȣардistȣлȣ маĭмȣцелорȣ ia ȣпȣ Pavian ші se плimбъ кȣ dînsȣлȣ, чеде-а-алте маĭмȣце înчепȣ съ stрiце ші съ se пекъжеаskъ de ȣръ ші de inвidie. Dар întре toate маĭмȣцеле, mічеле Cebus (saȣ Caputziner) sîntȣ чеде маĭ преferate ші mînгiiate de къtре пȣблiкȣ ші priimeskȣ totȣ d'аȣпа пȣчĭ de ла вizitatoрiĭ гръdineĭ; апоĭ este inteрesantȣ d'а вedea къ, кîndȣ о маĭмȣцъ а priimitȣ пȣчĭ каре 'ĭ-аȣ dъpȣitȣ вр'о damъ вizitъtoаре, îndatъ mika маĭмȣцъ ȣмблъ ші каȣтъ о пеатръ mikъ ші spарце кȣ dînsa пȣчiле че а priimitȣ, ші niчĭ о datъ пȣ бате кȣ пеатра преа tare ка съ sfъраме sîmбуріĭ, чi пȣмаĭ ка съ ле spаргъ коажа, iар sîmбуріiĭ съ ръmîe întреџĭ! De мȣлte орĭ s'аȣ възȣtȣ ачeste маĭмȣце înцелепте черîndȣ de ла вizitatoрĭ о prizъ de taбакȣ кȣ каре 'шĭ-аȣ frекаtȣ пелеа ȣпа алtia, кȣ skопȣ d'а оморî пȣрiчiĭ каре ле sȣпъра.

În momentȣлȣ de акȣмȣ лipseшte în гръdina Zooлоџiкъ din Лondonȣ вestiteле speце de маĭмȣце кȣпoskȣte sȣб пȣmireа de oamenĭ sълбatiчĭ (Orang-Utang ші Tchimpantzé), къчĭ маĭ toate че аȣ esistatȣ маĭ пainte аколо, аȣ мȣритȣ atakate ла плъmînĭ (de oftikъ), къчĭ ачeste fiinце d'о климъ tropiкалъ п'аȣ пȣtȣtȣ съ рабde клima рече ші врȣmoasъ din Лondonȣ. Акȣмȣ esistъ în Еȣропа din ачeste speце de маĭмȣце пȣмаĭ ȣпȣ esemпларȣ каре se afлъ în Jardin de Plantes ла Парisȣ. Ачestȣ animaлȣ челȣ маĭ frȣmosȣ din пеамȣлȣ съȣ че s'а възȣtȣ пînъ акȣмȣ, se afлъ în deплinъ sъпъtate ші promite ȣпȣ вiitорȣ frȣmosȣ. Eatъ че ziче ȣпȣ Natȣraлistȣ desпре ачeastъ маĭмȣцъ.

„Kîndȣ елȣ а adȣs'о de ла Indostanȣ ла Парisȣ, а desбаркаtȣ ла Plymouth ші аȣ trекȣtȣ кȣ dînsa пе дрȣмȣлȣ Лondonȣлȣĭ. Atȣпчĭ esistaȣ în гръdina Regents-Park în Лondonȣ doъ femeле de Tchimpantzé aшezate în „Hôtelul“ маĭмȣцелорȣ d'аколо, ȣnde а пȣsȣ пе поȣ-venitȣ ка ȣпȣ мȣsafiрȣ ка съ se репаȣseze кîte-ва ziле. Ла întîia вedере а лȣĭ, „Dameле-маĭмȣце“ аȣ fъкȣtȣ niште semne каре аȣ esпрimatȣ frikъ ші sfiaлъ. Гȣардistiĭ s'аȣ гръбitȣ ші аȣ пȣsȣ пе мȣsafiрȣ întр'о камеръ deosiбitъ de чеде але „Dameлорȣ“ printр'ȣпȣ партаклiкȣ de fерȣ solidȣ ка съ пȣ se черте ші съ пȣ'шĭ skoaцъ окiĭ, прекȣмȣ se întîmплъ desȣ ла маĭмȣце streine кîndȣ se чертȣ. Dар Domпȣлȣ Tchimpantzé, aбia къ s'а възȣtȣ instaлаtȣ în локȣinца sa, къ, ка ȣпȣ adевъраtȣ каваlерȣ, а îпчепȣtȣ съ обsерveze маĭ d'апроапе dameле компаtрioate ші вечiпеле sале; atȣпчĭ еле din че în че аȣ пердȣtȣ маĭ мȣлtȣ frika че авеаȣ ші 'ĭ-аȣ аръtatȣ oareшĭ-каре konfienцъ. Елȣ възîndȣ ачeasta, а îпчепȣtȣ съ кînte ші съ жоаче, esекȣtîndȣ ȣпȣ жокȣ паџiопалȣ din patria лȣĭ, adiкъ ȣпȣ felȣ de жокȣ комȣпȣ ла Negriĭ каре локȣeskȣ în църіле ȣnde se цinȣ ачeste маĭмȣце. „Dameле маĭмȣце“ аȣ ръмasȣ foarte imпресionate ла вedереа ачestȣĭ жокȣ ші ла аȣzireа ачesteĭ мȣziче каре пегрешitȣ ле-а adȣsȣ aminte patria лорȣ комȣпъ, ші de atȣпчĭ s'аȣ апропiatȣ de dînsȣлȣ dîndȣ'ĭ mîna пе fȣрiшȣ, бъгîndȣ-о п'întре партаклiкȣ. Аȣ fostȣ inteрesantȣ а вedea, ziче natȣraлistȣлȣ nostрȣ, кȣмȣ de акȣмȣ înainte ачeste грȣпе de маĭмȣце аȣ ръмasȣ шezîndȣ împреȣпъ dîndȣ'шĭ ȣпа алtia semne de amiчiцia чеа маĭ intimъ, ші кîndȣ пеste кîte-ва zile ле-аȣ sепъраtȣ, врîndȣ съ inвite пе Domпȣлȣ Tchimpantzé ка съ'лȣ adȣкъ ла Парisȣ, dameле sале din Лondonȣ, аȣ аръtatȣ semne d'о adînкъ întristаре, каре пе ȣрмъ а ръмasȣ вiziвiле кîtȣ-ва timпȣ. Femeлеле ачestea de Tchimpantzé din Лondonȣ аȣ мȣритȣ пеste кîtȣ-ва timпȣ de

ostikъ, dap Tchimpantzéul din Пapisȣ este ши акȣmȣ sъnъtosȣ ши веселȣ, ши kontpiвȣe mȣлtȣ a amȣza пе bizitatopiĭ Пapisienĭ каpe vinȣ în toate zілеле ка sъ 'лȣ вazъ. Modȣлȣ кȣ каpe Tchimpantzé din Пapisȣ petpече zілеле sале, este челȣ ȣpmъtopȣ: Dimineaцa sъ плimбъ ла лȣmina soapeлȣĭ. Întp'o zi 'лȣ-amȣ въzȣtȣ ла aчеastъ пpomenadъ ȣpmatȣ de doъ алte maĭmȣце нȣmite Coti-Mundis. Пе kîndȣ Tchimpantzé epa лîngъ o Damъ Пapisianъ кърȣia a apȣnкatȣ o пpiвipe плinъ de mȣлцȣmipe пentpȣ плъчintеле че 'ĭ-a adȣsȣ, în aчеstȣ timпȣ ȣnȣлȣ din Coti-Mundis венеа fȣpiшȣ ши îлȣ mȣшка de пiчiopȣ. Елȣ atȣnчĭ, кȣ sînце pече, a mepsȣ ла o parte ши a лȣatȣ бъцȣлȣ лȣĭ каpe еpa обiчнȣitȣ sъ'лȣ цie în mînъ ла плimбаpe, ши a esekȣtatȣ o nedeansъ simцitoape пе sninapea вinoвatȣлȣĭ, aвîndȣ în бъгаpe de seamъ a бate ла amîndoъ латȣpеле коastелоpȣ, кȣ skonȣ ка бъtaea sъ fie maĭ dȣpepoasъ, dap ши пȣцinȣ пеpikȣлoasъ пentpȣ деликȣentȣлȣ. Ла toatъ aчеastъ esekȣцie, Tchimpantzélu a apъtatȣ în fisionomia sa ȣpme de некazȣ însoцitȣ кȣ desпpeцȣ ши кȣ o ȣnepiopitate de înцелепчiȣne întp'adeвъpȣ admipaбiлъ. Dȣпе че a pedensitȣ astȣ-фелȣ пе îndpъsneцȣлȣ Coti, Tchimpantzéul s'a sȣitȣ пе pamȣpіле ȣnȣĭ apбopȣ ши s'a aшezatȣ aколо ка sъ se penaȣseze; dap eatъ акȣmȣ къ ȣnȣ Pavian (sпеце de maĭmȣце) mape ши foapte imnpetinentȣ se sȣe ши елȣ пе apвopȣ ши se aшeазъ întp'ȣnȣ modȣ неконвенaбiлȣ ши nepesпектosȣ лîngъ Tchimpantzé. Ачелȣ dȣпе ȣpmъ, iap кȣ ȣnȣ sînце pече admipaбiлȣ, a pidikatȣ ȣnȣ пiчopȣ ши a imninsȣ пе Pavian astȣ-фелȣ în kîtȣ îndatъ a къzȣtȣ жosȣ dȣпъ apбopȣ. Dȣпе aчеastъ ȣmiлinцъ, Pavianul s'a dȣsȣ кȣ pȣшine ши Tchimpantzéul a pъmasȣ вipȣitopȣ, dap nefiiindȣ mîndpȣ de aчеastъ вipȣinцъ ка kîndȣ apȣ fi zisȣ: negpeшitȣ de sine se înцелеце, къ еȣ tpeбȣе sъ вipȣeskȣ пе ȣnȣ Pavian."

Dap sъ ne întopчетȣ акȣmȣ ла гpъdina Zooлoцiкъ din Лondonȣ.

Kîndȣ ne плimбъmȣ пе mapцinea плantaцiȣnei a гpъdinei ши лȣъmȣ în dpeanta, вomȣ aжȣнце ла naptea чеа maĭ modepnъ ши чеа maĭ fpȣmoasъ a гpъdineĭ, adikъ ла Aquarium. Aчеsta este ȣnȣ бasinȣ imensȣ ȣmплȣtȣ кȣ апъ de mape ȣnde s'a пȣsȣ feлȣpimĭ de animaле de mape, ка omȣлȣ sъ poatъ stȣdia modȣлȣ esistinцeĭ лоpȣ în sînȣлȣ mъpiĭ. Dap nȣ nȣmaĭ animaле de mape, чi ши плante mapine. În dівepsitatea лоpȣ admipaбiлъ, în infinita богъцie a fopmелоpȣ лоpȣ, se înfъцiшezȣ aколо окiлоpȣ nostpi înkîntaцĭ de atîta fpȣmȣseцe adȣnatъ ла ȣnȣ локȣ.

Dap mepgîndȣ ла estpemitatea opientaлъ a aшezъmîntȣлȣĭ, dъmȣ neste ȣnȣ лакȣ каpe se нȣmeшte лакȣлȣ Крокоdілiлоpȣ. Aколо esistъ singȣpe aчeste pentiліĭ pedȣtaбiле ши kîte-ва бpoaшte цestoase цigantiче. Ла ȣnȣ алtȣ бasinȣ se afлъ калȣлȣ din Niлȣ (Hypopotamus). Aчеstȣ animaл este monstpȣ ши idosȣ (skîpбosȣ) ла ведepe, кȣ пiчoapеле sале foapte skȣpte ши foapte гpoase, кȣ бȣpta sa alîpnatъ пînъ ла пъmîntȣ, кȣ капȣлȣ sъȣ apъtîndȣ челȣ maĭ mape гpadȣ de stȣniditate ши d'o fopцъ sълбatikъ tepiбiлъ. Nȣ sîntȣ doĭ anĭ de kîndȣ a întokmitȣ aчеstȣ Aquarium ши акȣmȣ e плinȣ de челе maĭ intepesante fopme opganiче mapine din веџetaле ши din animaле! Întp'adeвъpȣ, ziче ȣnȣлȣ каpe a bizitatȣ aчеstȣ Aquarium, въzîndȣ aчeste mipakȣле întp'ȣnȣ mikȣ бasinȣ aptifiчiaлȣ ȣmплȣtȣ кȣ апъ de mape, 'mĭ-amȣ înkinȣitȣ kîte nenȣmepoase mipakȣле tpeбȣe sъ se afле în adînчimea бasinȣлȣĭ челȣĭ mape ши челȣ imensȣ ȣmплȣtȣ кȣ епъ de mape, adikъ în очеанȣлȣ eшitȣ din mîna Atotȣ-nȣtepnikȣлȣĭ!

Sъ nȣ ȣitъmȣ a bizita ши desпъpцitȣpa destinatъ пentpȣ локȣinцa naсepiлоpȣ în гpъdina Zooлoцiкъ din Лondonȣ. Ла estpemitatea бopeaлъ вomȣ ажȣнце ла niшte tȣfe ȣnde e локȣinцe de difepite sпеце de бepze (Ciconia) ши de кокоpĭ (Grus). Sîntȣ înkpedinцatȣ къ чine вine aiчĭ пentpȣ întîiaшĭ-datъ шĭ maĭ кȣ seamъ singȣpȣ, se ва sпepia imaцinîndȣ'шĭ къ se afлъ aкȣmȣ întp'o цapъ de stafiĭ ши de monstpi sȣnpanatȣpaлĭ; astȣ-фелȣ de fopme бizape aȣ aчeste naсepĭ esotiче. Ȣitaцi-въ aколо ла ȣnȣ кокоpȣ din Amepiкa нȣmitȣ Adjutant каpe ape пiчoape d'o лȣnцime кȣ totȣлȣ neste mъsȣpъ ши каpe цine maĭ totȣ d'aȣna капȣлȣ sъȣ asȣnsȣ întpe apiніле sале în kîtȣ seamъnъ a fi ȣnȣ monstpȣ mape fъpъ капȣ. Dap лîngъ dînsȣлȣ se afлъ ȣnȣ алtȣ кокоpȣ нȣmitȣ Кокоpȣлȣ-Stanley каpe apatъ în toatъ fъntȣpa sa fopmеле челе maĭ еле-

rante. Ачештї doї кокорї *пȣшї ȣнȣлȣ лîнгъ алтȣлȣ*, факȣ efeктȣ ка кîndȣ пȣнemȣ ȣнȣ вiziтȣ шezîndȣ пe капра sa învелiтȣ în mantaoa de iapna пeste пasȣ шi пeste ȣреке, лîнгъ ȣнȣ oфiцерȣ din гȣardia imпeріалъ în toaлeta sa чea maї eлeгantъ, кîndȣ se гътeште a merџe ла ȣнȣ балȣ de кȣрte. Dар eatъ ла ȣнȣ алтȣ колцȣ шi ȣнȣ алтȣ-фелȣ de пасере каре, кîndȣ ȣмблъ seamънъ къ жоакъ, întoкmaї ка ȣнȣ *maître de danse* каре, кiарȣ кîndȣ ȣмблъ, врîndȣ неврîndȣ, face пасȣріле de minouette шi de шotiшї. Dар чine este ачeastъ пасере каре face неîнчетatȣ astȣфелȣ de комплiменte бizaрe în dреанта шi în stînга, în sȣсȣ шi în жосȣ? Чine este ачeastъ пасере аша de комiкъ în кîтȣ este пeste пȣтiнцъ къ omȣлȣ челȣ maї seрiosȣ съ обserве seрiositatea sa în *пресенца* eї? О съ въ mіраці înкъ maї mȣлтȣ кîndȣ веці аȣзi къ de ла ачeste пасерї pidiкȣле se iaȣ пенеле челе maї прецȣite пȣmite de Marabout каре stрълȣческȣ пe капетеле dameлорȣ фрȣmoase кîndȣ se пресintъ ла сърбъторіле челе mарї în saлoанеле sȣвераnілорȣ.

Кîці-ва пашї dепарte de ачeastъ tȣфъ se афлъ o adȣнътȣръ de o *mȣлціme de* колiбе шi de челȣле пeнtрȣ пасеріле mічї кîнтътоаре; ачeстȣ ашeзъmîнтȣ аре o фацаdъ de 170 пічоаре лȣнгȣ, елȣ a fостȣ клъdiтȣ în анȣлȣ 1851 шi копрinde 19 dispърціtȣрї saȣ secціȣнї; прin тoaтe трече ȣнȣ рîȣ de апъ лimpede; fieшi-каре пасере аре пe seama eї atîta spaціȣ în кîтȣ поате съ збоаре лiберȣ întр'însȣлȣ. Despърціtȣра чea dintîiȣ копрinde doȣ pаpiтъцї din класа пасеріlорȣ, adiкъ пасереа кареа 'шї face o saлъ de жокȣ шi пасъреа пȣmiтъ Tallegalla-Lathami. Челȣ dintîiȣ este de колоареа албастръ înкisȣ шi se гъсеште аколо de ла анȣлȣ 1849. Îndатъ че аȣ венit аколо, перекеа a înчепȣтȣ a'шї клъdi o saлъ în форма ȣнȣї simічеркȣ miкȣ de 10 цолȣрї, însъ пȣ ка съ пȣe аколо оаъле ка челелалте пасерї, чi *пȣmaї пeнtрȣ жокȣ*. Dȣпъ че аȣ sfîршiтȣ клъdiреa, аȣ орnatȣ ачeastъ saлъ кȣ фелȣріmї de флорї, de пене колорате шi лȣчітоаре шi de алте обiекте de орнаментȣ. În паtрia лорȣ (*Аȣstраліа*) ачeste пасерї amatoape de mобіле брiліante, факȣ кîте o datъ кълътoрiї foарте лȣнцї spre a гъsi обiекте demне de орнаментȣ пeнtрȣ палатȣлȣ лорȣ пȣпціалȣ. Toатъ zioa пар' къ петрек în ачeastъ saлъ фъкîndȣ фелȣріmї de mішкърї, înвîрtindȣse întрîndȣ шi eшindȣ, пар' къ жокȣ аколо валцȣрї шi полка неîнчетatȣ. Акȣmȣ dȣпе че пасереа mасkȣлъ a ръmasȣ въdȣвъ dȣпе moартеa soціеї sале, a пердȣтȣ în sinгȣрътатеa sa гȣстȣлȣ фрȣmȣseцеї, шi палатȣлȣ съȣ se афлъ întр'o mаре негліженцъ.

Dар шi пасъреа a doa Tallegalla пȣ e maї пȣцinȣ interesantъ în instinктеле sале, maї кȣ seamъ în *рапортȣлȣ modȣлȣї* estраорdinарȣ кȣ каре îngріжаште de оъле sале. Кьчї ачeastъ пасеръ пȣ'шї face ȣнȣ кȣїбȣ distinктȣ, чi adȣнъ o mȣлціme de mатерiї веџеtaле пȣtrezite шi формеазъ dintр'însеле кȣ пічіоареле sале o піраmidъ în каре ea пȣне maї пe ȣрmъ ла ȣнȣ timпȣ хоtърîтȣ оъле sале ръstopnate шi ле акоперъ кȣ гȣnoiȣ калдȣ. Перекеa че se афлъ în гръdinъ, dȣпе че a *ажȣнsȣ* de ла Аȣstраліа, a înчепȣтȣ a лȣкра ла кȣїбȣлȣ лорȣ, шi аȣ авȣтȣ требȣinцъ de патрȣ каре de фрȣnze шi de алте mатерiї веџеtaле пȣtrezite spre a termina ачeastъ лȣкраре. Dȣпе че femeлa a пȣсȣ аколо 16 оаъ (fie каре d'o mърime de 4 цолȣрї), *atȣнчї mаскȣлȣ* a înчепȣтȣ съ se пȣе ка o santineлъ лîнгъ ачeстȣ кȣїбȣ шi din че în че a deskoпериtȣ кȣ пічорȣлȣ ȣнȣ *колцȣ* în ачeастъ гръmаdъ ка съ вазъ dакъ оаъле sале аȣ înчепȣтȣ a se клочi. Шease съптъmîнї a ръmasȣ елȣ кȣ ръбdаре шi fiделitate ла ачeастъ операціȣне interesantъ пînъ съ аївъ бȣкȣріа патерnъ a веdea fiiї съї eшindȣ ȣпȣ dȣпе алтȣ din ачeстȣ кȣїбȣ *eпорmȣ* шi ȣпiї din пȣї ераȣ atîтȣ de пȣтерnічї în кîтȣ în mіпȣтȣлȣ eшireї аȣ шi збȣраtȣ în аерȣ чева. Пъкатȣ къ пînъ акȣmȣ аȣ mȣрiтȣ toцi ачeштї пȣї пînъ че a ръmasȣ пȣmaї ȣпȣ. D. Mitchell face акȣmȣ esперiенцъ ла *Лonдonȣ* spre a акlimata аколо ачeastъ пасере каре dъ o карне deлiчіoасъ ла mîнкаре шi seamънъ în mърimea sa кȣ o кȣркъ miкъ.

(*Ва ȣрma*).

КȢЛТȢРА ПЕЛЕЇ ШІ ÎNTINЕРІРЕА ОМȢЛȢЇ.

Кȣлтȣра пелеї kontribȣe mȣлтȣ ла konserвареа фрȣмȣseџеї ші а сънътъџії омȣлȣї; пȣtemȣ zіче кіарȣ къ întinереште пе омȣ. Аша dap кȣръџеніа корпȣлȣї este ȣnȣ mізлокȣ importantȣ de прелȣнџіреа віеџеї. Чіне џіне корпȣлȣ лȣї маї кȣратȣ, ачела ва тръі маї мȣлтȣ.

Kîndȣ ведемȣ къ оаменії ла наџіȣні antiче аȣ тръitȣ маї мȣлтȣ de kîtȣ тръeskȣ оаменії modepnї, тревȣе съ штимȣ къ ачеаста провіне fiindȣ къ ла dînшії, кȣръџеніа ші кȣлтȣра пелеї а жȣкатȣ ȣnȣ ролȣ foapte mape în віаџа лорȣ партікȣларъ ші soчіалъ. De ла filosofȣлȣ челȣ маї petipatȣ din лȣme пînъ ла soлdatȣлȣ каре а петрекȣtȣ віаџа sa în kîmпȣлȣ бътъліеї, тоџї аȣ кътаtȣ а џіне корпȣлȣ лорȣ în кȣръџеніа ші фрȣмȣseџеа чеа маї компlектъ. Xenofon кіарȣ а zisȣ: „о inimъ фрȣmoasъ pezidъ нȣмаї întp'ȣnȣ корпȣ фрȣmosȣ." Caesar кȣ toate окȣпаџіȣніле sale челе марї d'а fi елȣ sinгȣрȣ пе тронȣлȣ ȣніверsȣлȣї, totȣ нȣ ȣіта d'а лȣа în toate zілеле о ваіе калдъ, ші дȣпе ваіе ȣнȣ sклавȣ тревȣіа съ'ї фрече пелеа în kîtȣ нȣ ръmînea нічї пата чеа маї мікъ. Ачеstȣ омȣ mape, deпapte fiindȣ d'орї че vanitate ші de imitaџіȣнеа modeї, а ȣрматȣ ачеаsta ка ніште регȣле іџіеніче de konsерварea сънътъџії, а tinepeџеї ші а енерџіеї каракtepȣлȣї.

„Kîndȣ веї ведеа," zіче ȣн filosofȣ, „ȣнȣ попȣлȣ каре se поартъ некȣратȣ ші мȣрdapȣ, съ штіе къ ші каракtepȣлȣ лȣї е некȣратȣ ші мȣрdapȣ." Кіарȣ ла animaлеле noastpe ведемȣ къ челе маї înџелente întp'înселе sîntȣ ші челе маї кȣрате.

О мȣлџime de Saванџї ші Медічї antiчї ші modepnї sîntȣ de пъреpe къ de кȣръџеніа пелеї depinde сънътatea, лонџевіtatea, веселіа, konstitȣџіȣнеа робȣstъ, konsерварea tinepeџеї ш'а фрȣмȣseџеї, прекȣмȣ ші fepiчіреа ші sepenitatea бътрînеџеї noastpe. Еатъ motive destȣле d'а не рекоmanda кȣлтȣра пелеї.

Еатъ ші kîte-ва esemпле каре ворȣ аратъ къ Медічії каре аȣ profesatȣ astȣ-фелȣ de opiniȣне, аȣ konfipmatȣ ачеаsta кіарȣ ші прін віаџа лорȣ.

Hypocratul, tatȣлȣ медічілорȣ, а рекоmandatȣ ваіа ші фрікџіȣнеа корпȣлȣї în toate zілеле; елȣ а тръitȣ 104 anї.

Galenul, каре ера totȣ de ачеаstъ opiniȣне, ш'а ȣрматȣ регȣлатȣ toate прескрінџіȣніле лȣї Hypocrat, а тръitȣ ȣна sȣтъ ші патрȣ-zечї de anї, ші н'а fostȣ нічї о datъ болнавȣ.

Aeskleniadȣ а фъкȣтȣ о прінsoape къ елȣ, каре а ȣрматȣ toate регȣлеле dietetiче, нȣ ва мȣрі tînърȣ, ші întp'adeвъръ а тръitȣ 150 de anї, ші кіарȣ atȣнчї moaptea лȣї а fostȣ каȣzatъ прінtp'о къdepe. Demokpitȣлȣ, kîndȣ а мȣрітȣ, а авȣтȣ vîpsta de 104 anї. Întp'о zi л'а întреватȣ чінева че а фъкȣтȣ къ а ажȣnsȣ ла о vîpstъ аша de înaintatъ, fiindȣ totȣ d'aȣна în деплінъ сънътate, елȣ а ръсȣнсȣ: amȣ mînkatȣ miepe ші 'mї-amȣ фрекатȣ корпȣлȣ кȣ ȣntȣ-de-лемнȣ.

Прін фрекареа корпȣлȣї în фелȣрimї de modȣрї, medikȣлȣ Herodicus а прелȣнџітȣ віаџа а мȣлторȣ оаменї debiлї.

Челебрȣлȣ Plutarchus а fostȣ ші елȣ de opiniȣне, къ прін фелȣрimї de mіжлоаче dietetiче, омȣлȣ поате съ'ші прелȣнџеаскъ віаџа.

Medikȣлȣ Deodatus, а skrisȣ ȣнȣ опȣ despre mіжлоаче d'а прелȣнџі віаџа омȣлȣї peste tepmenȣлȣ de 120 de anї.

Vestitȣлȣ Baco de Verulam, mapele pefopmatopȣ алȣ штiinџелорȣ ла înчепȣтȣлȣ timпȣлȣї modepnȣ, рекомандъ ваіа adese-орї ші фрекареа пелеї кȣ фелȣрimї de ȣнsopї, ка mіжлокȣлȣ челȣ маї sigȣрȣ d'а se întinepi. De ачеаstъ idee ераȣ: Robertus Valensis, Arnaud de Villeneuve ші Raimündus Lullus. Dap Hufeland а пȣsкочітȣ Макровіotika (штiinџа прелȣнџіреї віеџеї).

Пелеа servъ омȣлȣї нȣ нȣмаї а da afapъ din корпȣ matepiї каре аȣ devenitȣ въtъmътoape пентрȣ віаџа sa, dap ші а прііmi алте matepiї folositoape пентрȣ manџінереа opganismȣлȣї съȣ. Медічії штіȣ преа віне къ sîntemȣ în stapе а нȣtpi ȣнȣ омȣ прін пеле. Кȣчї пелеа абsoapве (înгіте) matepiіле нȣtpitive întokmaї ка гȣра ші stomakȣлȣ. De ачееа s'а обsерватȣ къ вȣкȣtapiї каре mънїнкȣ пȣџінȣ, съ îngpaшъ нȣмаї прін карnеа ші алте matepiї нȣtpitive каре трекȣ прін mîinеле лорȣ. Asemenea s'а обsерватȣ къ mъчеларії нȣ нȣмаї къ

sîntȣ̆ totȣ̆ d'aȣna sъnъtoшĭ шi грашĭ, dap aȣ̆ шi o пеле finъ.

Пînъ în че градȣ̆ пелеа жоакъ ȣnȣ̆ ролȣ̆ mape în економia animaлъ, не ва аръta esemплеле ȣрmъtoape:

Galenus ziче къ ȣnȣ̆ omȣ̆ a авȣtȣ̆ корпȣлȣ̆ съȣ̆ акоперitȣ̆ кȣ рънĭ aша пе ȣpîte шi de dȣpepoase, în kîtȣ̆ a хоtъpîtȣ̆ sъ se omoape. Sпpe aчestȣ̆ skonȣ̆ a бъȣtȣ̆ вinȣ̆ dintp'ȣnȣ̆ basȣ̆ din kape maĭ nainte въȣse ȣnȣ̆ шарпе otpъвitȣ̆ (viper), înkiпȣindȣ'шĭ къ акȣmȣ̆ негрешitȣ̆ ва mȣpi. Dap n'a fostȣ̆ aша. Îndatъ dȣпе бъȣtъpъ, omȣлȣ̆ a înчепȣtȣ̆ sъ вepse tape шi a къzȣtȣ̆ шi întp'o nesimцipe mape. Dȣпе че ш'a венitȣ̆ în fipe, a въzȣtȣ̆ къ пелеа de песte totȣ̆ корпȣлȣ̆ съȣ̆ a къzȣtȣ̆ în бȣкъцĭ шi къ кiapȣ̆ ȣnгiiле 'ĭ-aȣ̆ къzȣtȣ̆; пелеа обраzȣлȣĭ s'a акоперitȣ̆ кȣ îndoitȣpĭ ка ла ȣnȣ̆ бъtpînȣ̆, шi елȣ̆ a къzȣtȣ̆ întp'o slъбiчiȣne mape. Dap че mape a fostȣ̆ mipapea лȣĭ kîndȣ̆ a обсерватȣ̆ къ песte пȣцinȣ̆ пȣtepea 'ĭ ревine, шi totȣ̆ d'o datъ în локȣлȣ̆ пелеĭ векĭ корпȣлȣ̆ съȣ̆ s'a акоперitȣ̆ кȣ o пеле поȣъ кȣpatъ шi фpȣmoasъ фъръ вр'о ȣpmъ de panъ шi къ кiapȣ̆ ȣnгiĭ пȣoe 'ĭ-aȣ̆ креskȣtȣ̆.

Mediчina modepnъ поате sъ aïбъ oapeшĭ-kape îndoiaлъ asȣпра aчestеĭ fante, însъ шi Galenŭ пȣ е вр'о aȣtopitate menpisaбiлъ.

Dap ȣnȣ̆ esemплȣ кȣpiosȣ̆ de posiбiлitatea întenepipeĭ, не рапортъ Valerius din Tarent d'o fantъ kape a въzȣt'o елȣ̆ însȣшĭ шi kape este întp'adeвъpȣ̆ foapte intepesantъ. Елȣ̆ ziче: Абаtessa (stapiца) din mînъstipea Murviedro, o femee foapte înaintatъ în вîpstъ, zъчеа d'o боалъ foapte пеpiколоasъ. Dȣпе че s'a însъпотъшitȣ̆, a въzȣtȣ̆ къ fipea (sopoкȣлȣ̆), kape 'ĭ înчetase de mȣлtȣ̆, iap a pевenitȣ̆, totȣ̆ d'o datъ 'ĭ-aȣ̆ креskȣtȣ̆ dinцĭ пȣoĭ, шi în локȣ̆ de пȣцinii перĭ албĭ че a авȣtȣ̆ maĭ nainte шi kape 'ĭ-aȣ̆ къzȣtȣ̆ în боалъ, 'ĭ-aȣ̆ креskȣtȣ̆ перĭ negpi întp'o foapte mape aбondinцъ; îndoitȣpiле обраzȣлȣĭ, semnȣлȣ̆ бъtpîneцiĭ, s'aȣ̆ фъкȣtȣ̆ невъzȣte, пелеа еĭ s'a фъкȣtȣ̆ плinъ de viaцъ шi de tinepeце, шi stapiца aчeasta, o бъtpînъ de o sȣtъ de anĭ, s'a întinepitȣ̆ ка o femee de 25 de anĭ. Мȣлцimea de oamenĭ aȣ̆ венitȣ̆ atȣnчĭ sпpe a admipa aчestȣ̆ mipaколȣ̆!

Aulus Gelius рапортъ къ o femee anȣme Victoria, бъtpînъ de ontȣ̆-zeчĭ de anĭ, a kîmtiratȣ̆ dinцĭ пȣoĭ шi перĭ negpi în локȣлȣ̆ челорȣ̆ албĭ.

Mediкȣлȣ̆ Torquamada рапортъ къ în anȣлȣ̆ 1531 a tpъitȣ̆ în орашȣлȣ̆ Tarent (Italia) ȣnȣ̆ бъtpînȣ̆ de o sȣtъ de anĭ, kape s'a întinepitȣ̆ în kîtȣ̆ s'a înfъцiшatȣ̆ ка ȣnȣ̆ tînъpȣ̆ de 30 de anĭ, кiap aĭ съĭ пȣ л'aȣ̆ кȣnoskȣtȣ̆; totȣ̆ atȣnчĭ a skimбatȣ̆ пелеа, skoцîndȣ-o ка o къmaшъ, întoкmaĭ ка шерпiĭ kîndȣ̆ skimбȣ̆ пелеа.

Aшȣ̆ пȣtea enȣmepa шi aлte esemплe кȣpioase de o întinepipe пекоmȣnъ a oameniлорȣ̆, însъ mъ voiȣ̆ mъpцini, tepminîndȣ̆ aчestȣ̆ aptiколȣ̆, a manцiona aiчĭ o fanтъ рапортatъ în жȣрпаȣлȣ̆ фpanчesȣ̆ „Le Publiciste", ла 15 Iȣлie 1805, adiкъ Madame Gouvelle din орашȣлȣ̆ Courtenaĭ (în denaptamentȣлȣ̆ Loire), o femee d'o вîpstъ de 96 de anĭ, epa maĭ болнъвiчoasъ пînъ în вîpsta de 50 de anĭ. Atȣnчĭ stapeа съпътъцiĭ еĭ fiindȣ̆ desпepatъ пепȣtîndȣ̆ mînka nimiкȣ̆, fata еĭ s'a хоtъpîtȣ̆ шi 'ĭ-a datȣ̆ цiцъ шease лȣnĭ de ziле непрекȣpmatȣ̆, шi eatъ къ Madame Gouvelle пȣ пȣmaĭ къ s'a însъпътoшitȣ̆, s'a шi întinepitȣ̆ шi a tpъitȣ̆ пе ȣpmъ atîta în kîtȣ̆ 'шĭ-a въzȣtȣ̆ шi stpenenoцĭ!

КОМȢNIКАЦIȢNĬ ШТIINЦIFIЧЕ MIЧĬ.

Kîte-ва поцiȣnĭ statistiче. Doktopȣлȣ̆ Neufville în Фpankfoptȣ̆, a пȣблiкatȣ̆ akȣmȣ̆ ȣnȣ̆ ȣвраціȣ̆ statistikȣ̆ desпpe лопгевitatea oameniлорȣ̆ de difepite пpofesiĭ шi pелiцiĭ, de kape вomȣ̆ пȣпе aiчĭ обsepваціȣniле ȣpmъtoape: Dintpe toate пpofesiiле, naptea клеpiкалъ este чеа maĭ фаворабiлъ пеntpȣ лопгевitate, къчĭ în џенерaлȣ̆, клеpiчiĭ ажȣнгȣ̆ maĭ кȣ пpefepinцъ ла o вîpstъ înaintatъ; dȣпе еĭ вinȣ̆ instiтȣtopiĭ (пpofesopiĭ), dȣпе еĭ adвokaцiĭ шi dȣпе adвokaцĭ mediчiĭ; întpe toцĭ oameniĭ okȣпaцĭ кȣ o okȣпaцiȣne snipitȣaлъ, mediчiĭ tpъeskȣ̆ maĭ пȣцinȣ̆ шi mopȣ̆ maĭ tinepĭ. Întpe 100 de mediчĭ, 25 mopȣ̆ maĭ tinepĭ de kîtȣ̆ ла вîpsta de 38 de anĭ! — Întpe mesepiaшĭ, mъчеларiĭ tpъeskȣ̆ viaца чеа maĭ лȣнгъ, dȣпе еĭ вinȣ̆ чismapiĭ шi tîmпларiĭ, шi dȣпе tîmпларĭ kpoitopiĭ kape tpъeskȣ̆ în џенерaлȣ̆ o viaцъ skȣptъ. Dap бpȣtapiĭ sîntȣ̆ чеĭ maĭ sȣпȣшĭ ла боала de tifȣsȣ̆ (лiнгоape). — Oamenĭ însȣpaцĭ tpъeskȣ̆ în џенере maĭ mȣлtȣ̆ de kîtȣ̆ neînsȣpaцĭ.

Tiпографia Naцionaлъ a лȣĭ Iosifȣ̆ Pomanoвȣ̆ шi Комп.